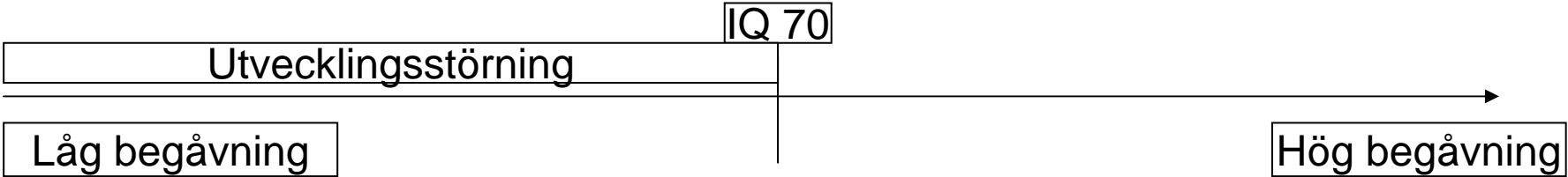

Om autism och Aspergers syndrom, del 2

20081013

Autism (Högfungerande autism 20-30%)

Aspergers syndrom

Fyra grupper enligt Lorna Wing

- Avskärmade
- Passiva
- Aktiva och udda
- Överdrivet formella, högtravande

Kvalitativt nedsatt förmåga att interagera socialt

- Får konsekvenser för dig som arbetar i skolan eftersom du har en elev vars svårigheter kanske visar sig
- På raster
- I matkön

"Sociala färdighetstrappan"

1. Individuella *färdigheter*

2. Närhet till andra
få - många

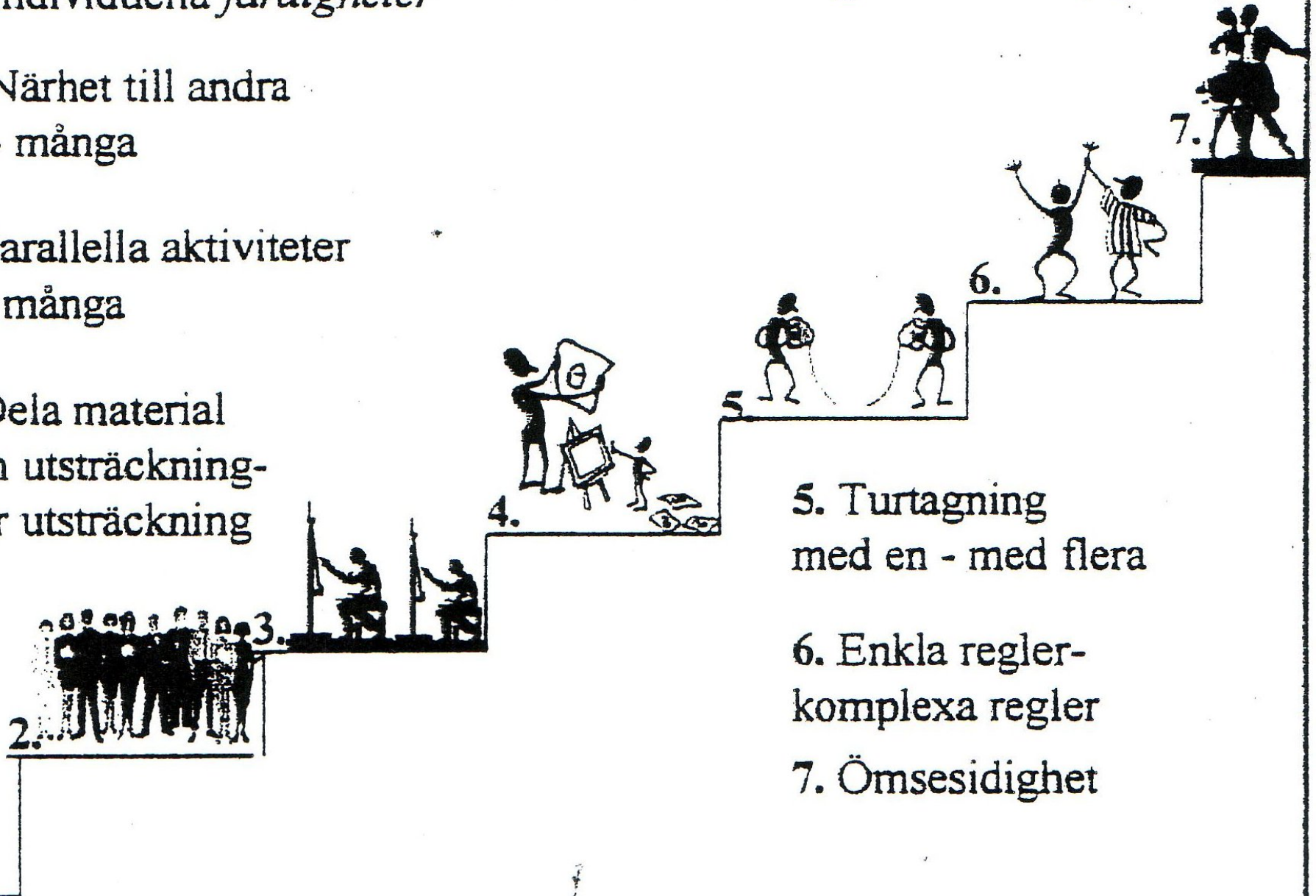
3. Parallella aktiviteter
få - många

4. Dela material
liten utsträckning-
stor utsträckning

5. Turtagning
med en - med flera

6. Enkla regler-
komplexa regler

7. Ömsesidighet

Kommunikation är

- verbalt språk, men också mimik, kroppsspråk och gester.
- ett utbyte, ett samspel.

Kommunikation vid autismspektrumstörningar 1 (Wing)

- Avskärmning
- Ingen icke-verbal kommunikation
- Inget talat språk

Kommunikation vid autismspektrumstörning 2

- Tar kontakt vid fysiska behov.
- Svarar inte på kommunikation från andra.
- Begränsat språk, mest ekotal.

Kommunikation vid autismspektrumstörningar 3

- Tar passivt emot kontakt.
- Svarar på tilltal.
- Talar men har svårt att förstå språk.
- Konkret ordförståelse.
- Stereotypt och repetitivt språk.
- Pronomen och prepositioner svårt.
- Svårt förstå det som inte sägs.

Kommunikation vid autismspektrumstörningar 4

- Gör besynnerliga kontaktförsök.
- Dålig ömsesidighet.
- Svårt påbörja och avsluta konversation.
- Språket grammatiskt rätt men långgrandigt, upprepande och formellt.
- Pragmatiska svårigheter.
- Avvikande prosodi.

Typiska kommunikationsproblem vid autismspektrumstörningar

- Tar någon annans hand.
- Upprepar ord, fraser och frågor.
- Märkliga kopplingar (idiosynkratiska uttryck)
- Ekotal
- Generaliseringsproblem

Ibland när jag verkligen måste prata men bara inte kan, blir frustrationen fruktansvärd. Jag vill sparka på folk, kasta saker, riva sönder och ta sönder saker och i undantagsfall skrika.

Joliffe

Att du måste anpassa ditt eget beteende och tal

- Undvik störningar
- Få ord
- Tala långsamt
- Relatera till aktivitet
- Tala om här och nu
- Begränsa frågorna

Anpassa eget beteende och tal (forts)

- Tala entydigt
- Undvik ovidkommande kommunikation
- Tala inte "över huvudet" på A
- Använd naturliga gester
- Använd visuellt stöd (föremål, bild, text)
- Ibland kan det vara bra att sänka rösten

Hamnar i en ytterlighet

- Dålig hygien
- Ringer bara viktiga samtal
- Kaotiskt i bostaden
- Går inte ut med hunden
- Alkoholist
- Slösaktig
- Missar avtalad tid
- Duschar för mycket
- Skyhöga teleräkningar
- Pedantisk ordning
- Går miltals med hunden
- Nykterist
- Snål
- Alltid i tid

Begränsade, repetitiva och stereotypa mönster i beteende, intressen och aktiviteter

- Innebär för dig som arbetar i skolan att du har en oflexibel elev

Brister i Theory of Mind

- Innebär för dig som arbetar i skolan att du har en elev som har svårt att förstå hur andra tänker och känner.

Brister i Central koherens

- Innebär för dig som arbetar i skolan att du har en elev som har svårt att se mening och sammanhang.

Brister i exekutiva funktioner innebär för dig som jobbar i skolan att du har en elev som

- Har svårt ta beslut, göra val
- Helst gör en sak i taget
- Har svårt med övergångar, byten
- Är impulsiv
- Har svårt att börja och sluta
- Har svårt att organisera
- Har svårt planera, komma på saker, ta initiativ

Perception

- Hörsel
- Syn
- smärta
- Lukt
- Smak
- Balans
- Köld/värme

Perception forts

- Proprioception (kommer inifrån kroppen)
- Synesthesi (sammanblandning av sinnesintryck)
- Prosopagnosi (svårt känna igen ansikten)
- Pica (äter icke-ätliga material)
- OSV

Annorlunda perception

- Innebär för dig som arbetar i skolan att du har en elev som kanske störs av sådant som andra inte störs av.

Tydliggöra i rum och tid

- Var? Vad?
- Vad? När? Var?
Sedan?
- Vad? Hur mycket?
Färdig? Sedan?
- Hur? Hur mycket?
- Organisation av rummet
- Dagsschema
- Arbetsordning
- Visuellt instruktionsmaterial

**SOCIALA FÄRDIGHETER
FRITIDSFÄRDIGHETER
KOMMUNIKATION
VARDAGSFÄRDIGHETER
ARBETSFÄRDIGHETER
ARBETSBETEENDE**

BOENDE – SKOLA/ARBETE – FÖRÄLDRAR

KORTTIDS – SKOLA – FRITIDS – FÖRÄLDRAR

KORTTIDS – FÖRSKOLA – FÖRÄLDRAR

**IMITATION PERCEPTION
FINMOTORIK GROVMOTORIK
ÖGA/HANDKOORDINATION KOGNITION**

Ett pedagogiskt arbetssätt anpassat till elever med ASD

- Kunskap
- Individualisering
- Hjälpmedel
- Livsperspektiv
- Bemötande
- Organisation

Aspergers syndrom hos flickor

- Extrem blyghet/Distansslöshet
- Extremt kravundvikande
- Viss inlevelseförmåga och omtanke
- Intressena mer som hos NT
- En del går tillbaka i tonåren

Kriminalitet?

- "...there has been controversy about the rate of criminal offence within the AS/HFA group....." (Cederlund, M., 2008).
- "Criminal acts were not reported at very high rates, but the acts of crime were sometimes odd and reflecting the lack of common sense that is one of the key issues in AS" (Cederlund, M., 2008).

Overall outcome categories (%)

Cederlund et al., 2008

<u>Outcome</u>	<u>AS</u>	<u>Autism</u>
• Good	27	0
• Fair	47	7
• Restricted	23	17
• Poor	3	20
• Very Poor	0	56
• Indep living	64	8

Starka sidor

(Gillberg 1997)

- God begåvning
- Specialkunskaper och "savantförmåga"
- Utantillminne och fotografiskt minne
- God uthållighet
- Hög energi
- Noggrannhet
- Egen personlighet med olika starka sidor

- "Don't assume you know what the child is like if you have heard a lecture about autism. There are as many brands of autism as there are autistic people. Look and listen to the individual person.....
(Fritt efter Darius i Sainsbury, 2000)